

פִּיחַת הַשָּׁבֶת

גיליון ט'

פרשת נשא – פְּנִינֵי הַתּוֹרָה

"וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטָּאתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִשִּׁיב אֶת אַפְשׁוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמִּישׁתּוֹ יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לְאֲשֶׁר אֵשׁ לּוֹ" (פרק ה' פסוק ז')

בספר 'ומתוק האור' הביא בשם רבי זלמן סורוצקין זצ"ל שאמר בדרך צחות את הסיבה שפתח בלשון רבים: 'והתודו את חטאתם אשר עשו' וסיים בלשון יחיד: 'והשיב את אשמו בראשו וחמישתו יוסף עליו...' הסיבה היא אמר הרב, שלומר וידוי – כולם מוכנים, על כן נאמר בלשון רבים – 'והתודו'. אבל להחזיר את הגזל בפועל – רק בודדים מוכנים, ועל כן נאמר בלשון יחיד – 'והשיב את אשמו בראשו...'.

שיעורי תורה

היה משרת אחד, שתפקידו היה להביא לגבירים ששלחו אותו – פירות וירקות מן השוק.

הוא היה משרת של שלשה גבירים. וביום שישי בשעה שמונה היה קונה לגביר הראשון, בשעה תשע היה קונה לגביר השני ובשעה עשר היה קונה לגביר השלישי.

מנהגו של אותו משרת, היה לרמות את משלחיו, ולהודיע להם בסוף הקניות שהפירות עלו כך וכך לקילו, ודבר זה היה לא עולה בקנה אחד עם המציאות, שכן, הפירות והירקות היו עולים זול יותר. וכך הרוויח מכל גביר בכל שבוע סכום נאה (חוץ מהמשכורת שקיבל על שליחותו).

יום אחד, נפגשו שלושת הגבירים, ואחד מהם העלה רעיון שבאחד הימים הקרובים, הם ילכו לשוק, בשביל להנות קצת מהאווירה של הקניות.

ובאמת כל אחד קבע עם משרתו בשעה אחרת שיקח אותו לטיול בשוק.

כאשר הגיע היום המיוחל, פנה המשרת לגביר הראשון, זה שעוד כמה דקות צריך לצאת איתו לטיול בשוק, וכך אמר לו:

"יואל נא כבודו להישאר בבית, ולא להגיע עמי לשוק. אני חס על כבודו אשר רגיל לעדינות, רוגע ושלווה. ובשוק, זה טוען וזה פורק, זה צועק וזה רב עם מתחרהו.

לכבודו לא יתאים המקום, ובפרט שכבודו יכול ללכלך את בגדיו בשוק".

שמע הגביר לעצת משרתו ויותר על הרעיון ללכת לשוק.

נשם המשרת לרווחה, כי ידע שאבוי לו אם הגביר היה מגיע לשוק, ושומע את המחירים האמיתיים של הירקות וכן של הפירות. או אז היה מגלה שבמשך שנים רימה אותו.

כאשר הגיע השעה שהיה צריך לצאת לשוק עם הגביר השני, חיכה לו הגביר כבר מחוץ לבית, וכל נסיונותיו של המשרת להניע את הגביר מהיציאה עמו לשוק עלו בתוהו. הגביר יודע על הרעש, הלכלוך והדוחק אשר בשוק, אך עם זאת הוא רוצה להגיע.

לא נשארה למשרת ברירה והעלה במהירות במוחו רעיון חדש:

במשך כל הדרך אשר עשו בשוק, סיפר המשרת לגביר סיפורים על ענייני משא ומתן: "זה פשט את הרגל, וזה בעל חוב גדול, זה מצליח" וכו' וכו'.

כך הצליח האיש לרתק את הגביר, אשר לא הצליח לשמוע ולהתרכז במה שצועקים המוכרים בשוק. וכך לא שמע מחיר אחד של הפירות והירקות.

כאשר הגיע לגביר השלישי, גם הוא רצה בכל מחיר להגיע לשוק, ולא שמע לעצת משרתו להישאר בבית.

אלא, שגם הרעיון של המשרת להפריע לגביר לשמוע את המחירים, לא הצליח לו עם גביר זה. הגביר ביקש שקט במשך כל הטיול, וטען שהוא רוצה להנות מהאווירה של השוק, ורוצה קצת לשמוע את הצעקות.

כאשר חזרו לכיון הבית, הרהר המשרת בליבו: אוי... מה אעשה כעת? עכשיו הגביר יודע מה מחירם האמיתי של הפירות והירקות. עכשיו הוא יודע שרימתי אותו במשך שנים.

אלא, שאז עלה במוחו רעיון חדש, ותוך כדי הליכה, כמסיח לפי תומו, הוא אומר לגביר:

"היה טיול נחמד בשוק הזה, אבל תדע שבדרך כלל אני קונה לך משוק אחר, כי כאן בשוק הפירות לא ברמה הכי גבוהה, כאן הפירות די רקובים יחסית. אני קונה לך מהשוק במזרח העיר, ששם הפירות ברמה מצויינת, וכל העשירים קונים שם".

אם הגביר הזה יהיה פתי אזי הוא יאמין לדברי המשרת, אבל אם חכם הוא, אז יבין שהמשרת רימה אותו ובעצם במשך שנים הוא קונה לו סחורה במחיר אחד וכאשר מבקש את הכסף עבור המוצרים הוא טוען שהם עלו במחיר אחר (גבוה יותר).

משל זה סיפר ה'בן איש חי' (והובא בספר 'משל ונמשל'), והנמשל הוא, אומר ה'בן איש חי':

ישנם כאלה שהיצר הרע מונע מהם לגמרי להגיע לדרשת הרב אשר מדבר דברי תורה, מוסר והלכה. הם נמשלים לגביר הראשון.

ישנם כאלה שמגיעים לדרשה, אבל נרדמים פה נרדמים שם, מתחילים לחשוב על דברים אחרים, וכן מסתכלים על האנשים אשר באו לשיעור, ומסיחים דעתם מדברי הרב. הם נמשלים לגביר השני.

ישנם כאלה שמגיעים לשיעור, שומעים כל מילה מההתחלה ועד הסוף. אבל היצר הרע אומר להם: הרב לא דיבר עליכם, הרב דיבר לתלמידי חכמים, הרב דיבר לאנשים גדולים ממכם.

אם הם יהיו פתי, הם יאמינו ליצר הרע ולא יפיקו מהשיעור מה שצריך להפיק. אבל אם חכמים הם – לא יקשיבו ליצר הרע, אלא יקבלו על עצמם ליישם את דברי הרב וכן להשתנות לטובה.

*בת fe ונתהסר פסוקות טובות,
נתנא דבי, אחכר הספר "קרה היא מפנינו" על התורה*